

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

Sinteza acțiunii de control efectuată la Agenția Națională pentru Resurse Minerale

Corpul de control al prim-ministrului a efectuat o acțiune de control la Agenția Națională pentru Resurse Minerale¹, ce a vizat perioada 01.01.2017-31.10.2019.

Obiectivele controlului au constat în verificarea respectării prevederilor legale privitoare la organizare și funcționare, activitatea de emitere a avizelor, licențelor de concesiune minieră și a permiselor de exploatare, modul de stabilire și încasare a redevențelor, taxelor și tarifelor, precum și modul de atribuire și derulare a contractelor la nivelul entității.

Principalele concluzii, detaliate în conținutul actului de control, au evidențiat următoarele aspecte:

I. Cu privire la respectarea prevederilor legale și a normelor interne privind organizarea și funcționarea entității

A. S-a constatat o subdimensionare a resurselor umane alocate celor 19 Compartimentelor de Inspecție Teritorială², respectiv 34 angajați, reprezentând 30,63% din totalul personalului instituției, în raport cu 77 persoane din sediul central al Agenției, reprezentând un procent de 69,37%, în condițiile în care activitatea desfășurată la nivelul subunităților înregistrează un volum însemnat și necesită o pregătire profesională specifică, existând compartimente unde activează o singură persoană pe raza de competență a unui județ sau chiar a unei regiuni.

B. Spațiile în care funcționează CIT-urile sunt închiriate de ANRM și reprezintă locații utilizate de operatori sau sunt amplasate în sediile sociale ale acestora, situație care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor de serviciu de către inspectorii teritoriali.

C. Atribuțiile referitoare la constatarea și sancționarea contravențiilor din domeniul minier au fost stabilite în mod neunitar și insuficient de clar pentru 3 direcții din cadrul Agenției, ceea ce generează disfuncții cu reflexie în funcționarea activității de supraveghere și control a operațiunilor petroliere/miniere.

¹ Agenția Națională pentru Resurse Minerale - în continuare se va cita "ANRM/Agenția"

² Compartiment de Inspecție Teritorială - în continuare se va cita "CIT"

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

D. Referitor la atribuția ANRM prevăzută la art. 2 lit. n) din *HG nr. 1419/2009*, cu modificările și completările ulterioare, s-a constatat neactualizarea Cadastrului minier, Cărții miniere și Cărții petroliere. Astfel, evidența resurselor minerale a rămas la nivelul anului 2011 și ultima mișcare a resurselor/rezervelor de petrol a fost efectuată la data de 31.12.2018. Această situație de fapt poate genera incertitudine la momentul încheierii licențelor/acordurilor petroliere cu privire la situația reală a perimetrelor concesionate, și, implicit, apariția de litigii ulterior încheierii acestor contracte;

E. În cazul unor decizii manageriale de la nivelul ANRM, s-au evidențiat o serie de deficiențe și o evidentă incoerență la nivelul actelor decizionale ale Agenției, coroborate cu posibile conflicte de interese, cu consecințe privind gestionarea resurselor umane și financiare.

II. Cu privire la respectarea prevederilor legale privind activitatea de emitere a avizelor, licențelor de concesiune minieră și a permiselor de exploatare

A. La nivelul ANRM, nu a existat o preocupare evidentă cu privire la aprobarea licențelor de exploatare, prin hotărâre a Guvernului, în sensul că au fost inițiate procedurile prevăzute de cadrul legal în vigoare în vederea aprobării acestora doar pentru 16 licențe din numărul total de 446 licențe neaprobrate, astfel, nefiind respectate prevederile art. 55 alin. (1) lit. o) și art. 21 alin. (1) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare. Totodată, titularii de licențe de exploatare neintrate în vigoare pot desfășura operațiuni miniere în baza programelor anuale de exploatare și/sau cercetare, avizate de ANRM, existând riscul ca exploatarea zăcămintelor să fie finalizată fără ca aceste licențe să fi intrat în vigoare³; din numărul total de 446 licențe de concesiune pentru exploatare/dare în administrare pentru exploatare care nu erau intrate în vigoare, titularii a 97 de licențe desfășurau activitatea de exploatare a resurselor pe baza de permis de exploatare, în temeiul art. 28 alin. (1) și (2), sau art. 17 alin. (2) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare, pentru care datorau taxa aferentă activității miniere; pentru celelalte 349 de licențe care nu au intrat în vigoare, titularii acestora nu aveau obligația legală de plată a taxei pentru activitatea de exploatare minieră, aceasta urmând a fi datorată ulterior aprobării licenței prin

³ Având în vedere faptul că licența are o valabilitate de 20 ani de la data intrării în vigoare

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

hotărâre a Guvernului. Astfel, titularii acestor licențe nu desfășoară activități de exploatare minieră și, în consecință, nu plătesc taxele și redevențele aferente licențelor.

Prin urmare, rezultă în mod evident necesitatea ca ANRM să depună diligențe în cadrul procesului de întocmire a proiectelor de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea licențelor de concesiune pentru exploatare/dare în administrare pentru exploatare, încheiate la nivelul Agenției, astfel încât acestea să genereze în sarcina titularilor obligații de plată (taxe pentru activitatea minieră și redevențe pentru resursele miniere exploatare) și, implicit, încasarea acestora la bugetul de stat.

B. În perioada analizată, au fost inițiate și finalizate procedurile de aprobare prin hotărâre a Guvernului a unui număr de 68 de acorduri petroliere. Totodată, la nivelul Agenției, au fost încheiate un număr de 21 de acte adiționale la acordurile petroliere, precum și 42 de transferuri de drepturi dobândite și obligații asumate prin acorduri petroliere, acestea fiind aprobate doar prin ordin al președintelui ANRM.

C. Cu privire la cererile formulate de operatorii economici având ca obiect acordarea dreptului de exploatare minieră, din verificările efectuate, prin sondaj, s-a constatat faptul că, unele solicitări au fost soluționate cu întârziere, în sensul că, deși agenții economici îndeplineau toate condițiile legale, deciziile emise de ANRM în acest sens au trenat, constatându-se cazuri în care licențele de exploatare au fost semnate și după 19 luni⁴, respectiv 10 luni⁵. Astfel, nu au fost respectate prevederile art. 18 alin. (2) lit. a) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare.

D. Referitor la *Licența de concesiune pentru exploatare nr. 54/1999 privind exploatarea resurselor de apă minerală, din perimetrul situat în comuna Bodoc, județul Covasna*, s-a constatat că, în intervalul 01.08.2016-31.12.2018, titularul licenței menționate a sistat exploatarea apelor minerale fără avizul ANRM, deși a solicitat sistarea de două ori, iar ANRM nu a dat curs/nu a formulat niciun răspuns la aceste solicitări. Având în vedere faptul că activitatea a fost sistată și pe parcursul anului 2019, rezultă că apele minerale din perimetrul anterior menționat nu au fost exploatare timp de aproximativ 4 ani.

⁴ Licența de exploatare nr.22020/31.07.2019

⁵ Licența de exploatare nr. 21234/10.08.2018.

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

Pe cale de consecință, Statul român a încasat venituri doar din taxele aferente (în cuantum mult mai mic decât redevențele miniere), nu și din redevențele miniere.

E. În perioada analizată (2017-2019), la nivelul ANRM au fost aprobate un număr de 1.854 de premise de exploatare. Din analiza documentelor, s-au evidențiat disfuncționalități cu privire la modul de emitere a unor permise de exploatare, astfel:

1. ANRM a acordat unui operator economic două permise de exploatare (din care unul a fost eliberat și înregistrat în două variante, deși ambele vizau același obiect) cu nerespectarea prevederilor art. 28 alin. (2) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare, și art. 10 alin. (1) din *Instrucțiunea privind eliberarea permiselor de exploatare*, aprobată prin *Ordinul ANRM nr. 94/2009*, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că nu a fost obținut avizul privind protecția mediului⁶.

2. Cu ocazia unor controale de specialitate efectuate de comisarii Gărzii Naționale de Mediu și de organele de poliție, s-a constatat că un agent economic executa lucrări de exploatare, fără a deține acest drept, justificându-și activitatea prin prezentarea actului eliberat de către ANRM, cu titlu de permis de exploatare. Această situație de fapt nu a fost constatată și de reprezentanții ANRM, ceea ce relevă faptul că aceștia și-au îndeplinit în mod defectuos atribuțiile legale privind efectuarea verificărilor în teren⁷.

Având în vedere faptul că acest document (emis de ANRM și utilizat de operatorul economic) nu întrunește condițiile de fond și formă ale unui permis de exploatare, și, implicit, nu produce efecte în sensul acordării dreptului de exploatare, și ținând cont de prevederile art. 57 alin. (2) și art. 59 alin. (1) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare⁸, CCPM a sesizat unitatea de parchet competentă în vederea administrării tuturor elementelor de fapt care servesc la soluționarea temeinică și justă a speței.

⁶ Emis de Agenția pentru Protecția Mediului Cluj

⁷ Conform prevederilor art. 59 alin. (1) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 2 lit. g), q) și r) din *Hotărârea Guvernului nr. 1419/2009*, cu modificările și completările ulterioare

⁸ „executarea de activități miniere fără permis sau licență, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 29, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani ori cu amendă”, iar „constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către personalul împuternicit al autorității competente”, respectiv al ANRM

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

Pe de altă parte, societatea figura în evidențele ANRM cu restanțe privind redevența datorată cu privire la care reprezentanții Agenției nu au întreprins demersuri pentru recuperarea acesteia.

F. Au fost identificate situații în care permisele de exploatare au fost acordate cu încălcarea prevederilor art. 15 din *Ordinul ANRM nr. 94/30.04.2009*, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că, cererile depuse de operatorii economici au fost soluționate cu nerespectarea termenului legal de 30 de zile, acesta fiind depășit cu până la 181 de zile.

III. Verificarea respectării prevederilor legale privind stabilirea și încasarea redevențelor, taxelor și tarifelor

A. La nivelul ANRM, nu exista, la data încheierii controlului, o evidență certă privind redevențele datorate și achitate de către titularii de acorduri petroliere, și nici în ceea ce privește redevențele/taxele miniere datorate și achitate de către titularii de licențe/permise, precum și a sumelor restante;

B. ANRM nu a procedat la elaborarea metodologiei, conform prevederilor art. 49 alin. (2) lit. b¹ din *Legea petrolului nr. 238/2004*, cu modificările și completările ulterioare, în sensul determinării cotei procentuale din valoarea veniturilor brute realizate din operațiuni petroliere de transport prin sisteme de transport, altele decât Sistemul național de transport al petrolului, precum și din operațiunile petroliere efectuate prin terminalele petroliere, altele decât cele aflate în proprietatea publică a statului, având consecințe în reducerea eficienței economice a concesionării resurselor minerale și, mai ales în diminuarea veniturilor cuvenite bugetului de stat.

C. S-a evidențiat un mod neunitar privind calculul taxei pentru activitatea de explorare în cazul agenților economici care desfășoară activitatea de exploatare experimentală⁹, precum și faptul că, reprezentanții ANRM nu și-au îndeplinit atribuțiile¹⁰ privind verificarea datelor pe baza cărora operatorii economici calculează, plătesc și raportează taxa analizată anterior, ceea ce a condus la plata unor taxe diminuate față de cele datorate potrivit legii.

⁹ Art. 17 alin. (2) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare

¹⁰ În conformitate cu dispozițiile art. 47 alin. (1) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „verificarea exactității datelor și a informațiilor pe baza cărora se calculează taxa pentru activitatea minieră și redevența minieră se face de către autoritatea competentă”

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

În acest sens, exemplificăm faptul că, dintr-un eșantion de 13 operatori economici, 9 au aplicat un mod eronat de calcul care a generat plata unor sume mult reduse față de cele calculate cu respectarea prevederilor legale.

D. Referitor la constatarea și sancționarea contravențiilor în domeniul activităților miniere și petroliere, s-a reliefat faptul că numărul acțiunilor de control efectuate, la nivelul ANRM, au acoperit doar parțial supravegherea/controlul obiectivelor (perimetrelor) în care se desfășoară operațiuni miniere/petrolier;

A rezultat că ANRM, în actuala structură organizatorică a CIT-urilor, nu are capacitatea de a exercita atribuțiile de control/supraveghere privind respectarea de către titularii a prevederilor licențelor miniere/acordurilor petroliere și de gestionare a evidențelor cu privire la sancțiunile contravenționale aplicate, implicit urmărirea punerii în executare a acestora;

E. Deși au fost formulate de către CIT-uri propuneri de suspendare/anulare a licențelor deținute de operatori economici care nu și-au îndeplinit obligațiile legale de plată, au fost identificate 3 cazuri în care conducerea Agenției a emis decizii de încetare a concesiunii miniere după aproximativ 6 ani sau nu a dat curs, astfel, ANRM nu și-a îndeplinit atribuțiile de autoritate competentă prevăzute de art. 54 din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare;

F. ANRM nu și-a îndeplinit obligația prevăzută de dispozițiile art. 58 alin. (4) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare, respectiv de a actualiza anual, în funcție de rata inflației, limitele valorice ale amenzilor prevăzute la art. 57 din actul normativ anterior menționat. Limitele valorice ale sancțiunilor contravenționale aplicate sunt cele de la nivelul anului 2003, respectiv data intrării în vigoare a *Legii minelor nr. 85/18.03.2003*, fapt ce a determinat diminuarea veniturilor încasate din aceste amenzi¹¹, precum și reducerea eficacității aplicării amenzilor și subdimensionarea funcției preventive și coercitive a sancțiunii.

IV. Modul de constituire și cheltuire a sumelor aferente transferului de tehnologie și perfecționare profesională

A. Începând cu data intrării în vigoare a *Legii minelor nr. 85/2003*, respectiv din anul 2003, și până la data efectuării acțiunii de control, ANRM nu a efectuat

¹¹ În perioada aprilie 2003-decembrie 2018, rata inflației a fost de 103,31, conform datelor publicate de Institutul Național de Statistică

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

demersurile necesare pentru inițierea unui proiect de hotărâre a Guvernului în vederea gestionării printr-un cont distinct, deschis la Trezoreria Statului pe seama ANRM, a sumelor aferente transferului de tehnologie și perfecționării profesionale prevăzute în licențele miniere, așa cum era stipulat prin art. 39 alin. (1) lit. q) *din Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare, și art. 129 din *Normele pentru aplicarea Legii minelor nr. 85/2003*, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 1208/2003*, cu modificările și completările ulterioare.

B. La nivelul ANRM, nu exista o evidență certă cu privire la sumele reprezentând fondurile destinate transferului de tehnologie și perfecționare profesională ce trebuie constituite de către fiecare titular de licență minieră/acord petrolier. Având în vedere sumele considerabile aferente acestor fonduri, reprezentanții Agenției le-au utilizat într-o proporție redusă în scopul achiziționării unor echipamente și servicii necesare bunei funcționări a instituției, precum și desfășurării activității profesionale.

Raportul privind controlul efectuat la Agenția Națională pentru Resurse Minerale a fost finalizat la data de 24.06.2020 și transmis, spre informare/valorificare, după caz, către Prim-ministru, Secretariatul General al Guvernului, Curtea de Conturi a României, Ministerul Finanțelor Publice, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Agenția Națională de Integritate, Agenția Națională pentru Resurse Minerale, precum și către unitatea de parchet competentă.

V. La data de 09.01.2018 a fost finalizată o altă acțiune de control efectuată la ANRM, ce a vizat perioada 2013-2017, ocazie cu care s-au reliefat o serie de deficiențe cu privire la care reprezentanții Agenției nu au întreprins demersuri în vederea remedierii, astfel că acestea s-au perpetuat, fiind constatate și pe parcursul verificărilor finalizate în anul 2020, dintre care exemplificam: Agenția nu a reușit să-și modifice structura organizatorică în vederea îmbunătățirii activității în ansamblul ei, inclusiv în sensul stabilirii unor atribuții unitare direcțiilor implicate în activitatea de control (constatarea și sancționarea contravențiilor) a titularilor de licențe/permise, nu a fost constituit un compartiment de arhivă, iar gestionarea fondului arhivistic nu s-a realizat în conformitate cu legislația în vigoare, nu au fost implementate proceduri operaționale.

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1) lit. d) din *OUG nr. 87/2020*, CCPM a formulat propuneri/recomandări cu privire la îmbunătățirea activității ANRM, în vederea analizării de către entitate și, în măsura în care aceasta consideră că este necesar, să dispună măsuri în consecință, ce au vizat, în principal, următoarele:

A. În scopul evitării unor situații care pot genera conflicte de interese, ANRM ar trebui să evite, în viitor, încheierea de contracte de închiriere cu operatori economici care desfășoară activități incidente sferei de competență a Agenției;

B. Reorganizarea ANRM în scopul întăririi capacității administrative prin suplimentarea numărului de personal;

C. Verificarea tuturor operatorilor economici, titulari ai licențelor neaprobată prin hotărâre de Guvern, în scopul stabilirii cu exactitate a situației faptice privind ne/e efectuarea activităților de exploatare minieră;

D. Actualizarea Cadastrului minier, Cărții miniere și Cărții petroliere în conformitate cu prevederile art. 2 lit. n) din *HG nr. 1419/2009*, cu modificările și completările ulterioare;

E. Elaborarea metodologiei prevăzută la art. 49 alin. (2) lit. b¹) din *Legea petrolului nr. 238/2004*, cu modificările și completările ulterioare, în baza unui studiu de specialitate comandat care să evalueze veniturile realizate din operațiunile petroliere de transport (altele decât Sistemul Național de Transport al Petrolului), precum și din operațiunile petroliere efectuate prin terminalele petroliere (altele decât cele aflate în proprietatea publică a statului), în vederea stabilirii redevenței petroliere corespunzătoare și, implicit, încasarea acesteia la bugetul statului;

F. Disponerea măsurilor necesare în vederea urgentării procesului de întocmire a proiectelor de hotărâre a Guvernului privind aprobarea licențelor;

G. Analiza oportunității modificării cadrului normativ aplicabil domeniului resurselor minerale în sensul fluidizării procesului de aprobare a licențelor de exploatare/concesiune/dare în administrare, precum și a stabilirii documentațiilor ce însoțesc aprobarea unei licențe;

H. Aplicarea măsurilor legale, în mod operativ, privind suspendarea/anularea licențelor acordate operatorilor economici care nu își îndeplinesc, la timp, obligațiile de plată sau care nu mai îndeplinesc criteriile de capacitate tehnică și financiară necesară executării activității miniere;

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

I. Inițierea unui proiect de hotărâre a Guvernului în vederea gestionării printr-un cont distinct, deschis la Trezoreria Statului pe seama ANRM, a sumelor aferente transferului de tehnologie și perfecționării profesionale prevăzute în licențele miniere, așa cum se prevede prin art. 39 alin. (1) lit. q) din *Legea minelor nr. 85/2003*, cu modificările și completările ulterioare, și art. 129 din *Normele pentru aplicarea Legii minelor nr. 85/2003*, aprobate prin *HG nr. 1208/2003*, cu modificările și completările ulterioare;

J. Implementarea unui sistem informatic interactiv (bază de date gestionată la nivelul ANRM pentru raportarea de către titularii de licențe/permise de exploatare/acorduri petroliere a informațiilor prevăzute de lege) ce vizează o evidență certă privind redevențele/taxele miniere/petroliere datorate (calculate de ANRM), achitate și raportate, precum și a sumelor reprezentând fondurile destinate transferului de tehnologie și perfecționare profesională ce trebuie constituite;

K. Întărirea cooperării interinstituționale, în special cu Agenția Națională de Administrare Fiscală, prin stabilirea unui nou cadru legal, în scopul realizării unei evidențe certe și unitare a obligațiilor de plată ale operatorilor economici ce desfășoară activități 10 de exploatare a resurselor minerale/petroliere, precum și a unei reglementări comune/unitare privind modul de calcul și urmărire a taxelor și redevențelor miniere/petroliere;

L. Reanalizarea modului de remediere a deficiențelor constatate de către CCPM și prezentate în actul de control încheiat în anul 2018.

Cătălin MARGINE

Marcelica PĂUN

**Director, Direcția Control, monitorizare și
coordonare metodologică**

**Director, Direcția Juridică și suport
logistic**